

ZPRAVODAJ

Jihomoravské
oblasti KČT

Informační občasník KČT-JMO

ročník 6 / č. 3 – listopad 2018

Jubileum podruhé

Když slavil Klub českých turistů 30 let od svého založení, dostal ke svým kulatým narozením vskutku velkolepý dárek. Sice trochu opožděně, až po čtyřech a půl měsíci, o to však s větším nadšením. Tisícům vlastenců se 28. října 1918 splnil odvěký sen mnoha minulých generací.

Zatímco ráno ještě vstávali v nesvobodné zemi v područí Rakouska-Uherska, večer usínali v nové svobodné Republice Československé. Byť její vyhlášení bylo zatím jen činem revolučním a na stvrzení světových mocností si zástupci nového státu ještě museli počkat. Ostatně i do ukončení samotné války ještě zbývaly „dlouhé“ dva týdny.

Vznik samostatné republiky přinesl do klubu zcela jistě nový svěží vítr. Už nebylo tak nutné vyzdvihovat národní povědomí a historii jako v dobách útlaku. I když stále zůstalo jednou z hlavních náplní klubu a poznávací části turistiky, do popředí se dostávaly úkoly nové. Zejména zpřístupnění krás Slovenska či vzdálené Podkarpatské Rusi.

Symbolem všeho se stala turistická značka. A právě ta se v sobotu 27. října letošního roku stala ústředním motivem oslav, kterými si Klub českých turistů připomněl stoleté výročí vzniku republiky. Přesněji řečeno její padesátinásobná zvětšenina, která v tento den ozdobila Petřínskou rozhlednu. Kterou má ostatně (v tom dobrém) na svědomí stejná parta, která 11. června 1888 Klub českých turistů založila.

Tož připijme oběma letošním oslavencům – klubu i republice – ještě jednou na další dlouhá a hlavně už jen šťastná léta.

OBSAH ČÍSLA

Obrázky a listy z Podkarpatské Rusi

Za první republiky to bývala součást státu, dnes je potřeba k návštěvě pas. Genius loci však zůstal i po 80 letech stejný. **strana 4**

Jediná zahraniční chata KČT též slavila

Mengusovská chata odboru 1. brněnská pod tatranskými štíty oslavila letos v červnu kulaté padesáté výročí svého provozu. **strana 31**

17. Oblastní sraz ZDP turistů Jihomoravského kraje se odehrál na Boskovicku

Pro naši tradiční každoroční akci jsme tentokrát vybrali město na rozhraní Malé Hané a Drahanské vrchoviny. Město s množstvím historických památek i zajímavým okolím. Ubytování jsme byli v Domově mládeže VOŠ a SŠ na Hybešově ulici v Boskovicích. Zpočátku nás trochu vylekalo lešení kolem celé školy. Domov však fungoval, i jídlo nám uvařili. Nevýhodou pro méně

mobilní účastníky byla větší vzdálenost od nádraží.

V pátek jsme se během dopoledne dopravili na místo ubytování, ubytovali se a poté si individuálně došli na oběd do města. Ve 13 hodin jsme se sešli před vstupem

do Židovské čtvrti, kde si nás vyzvedla paní průvodkyně. Při jejím velmi fundovaném výkladu jsme pomalu prošli celou Židovskou čtvrtí až k cíli naší prohlídky, kterou byla synagoga maior a mikve v domě vedle synagogy. Kdo chtěl, mohl se podívat i do

Židovského obecního domu, kde sídlí Židovské muzeum. Počasí nám přálo, času do večere zbývalo dost, a tak jsme se někteří vydali na Boskovický hrad. V současné době je hrad v majetku rodiny Mensdorff-Pouilly. Z původně mohutné stavby se dochovalo torzo hradního paláce nabízející impozantní

výhled do zdejší malebné krajiny. Technickou zajímavost představuje 26 metrů hluboká studna poháněná dřevěným šlapacím kolem, jediným funkčním v republice. Romantická zřícenina se nám velice líbila, pokochali jsme se dalekými výhledy.

V sobotu přijel objednaný autobus a všichni jsme vyjeli směr Lysice. Prohlédli jsme si zámek, prošli po kolonádě s krytým ochozem a zahradě.

Zdatnější turisté se vydali pěšky na Malý Chlum, na kterém se nachází dřevěná rozhledna. Vyhlídkový ochoz se sice nachází ve výšce pouhých 6 metrů, ovšem s kouzelným výhledem. Z rozhledny je výhled na Černou Horu, Doubravici nad Svitavou, zříceninu hradu v Boskovicích. Dále pokračovali k sousoší husitských bojovníků od

Stanislava Rolínka pod Velkým Chlumem a do Doubravice nad Svitavou, kde byl na pštrosí farmě cíl. Cestou je v obci Obora upoutala Hospůdka Občané sobě, ve které se občerstvili. Méně pohybliví odjeli z Lysic autobusem na zámek v Rájci nad Svitavou. Po prohlídce a procházce zahradou byli autobusem odvezeni do cíle na pštrosí farmě v Doubravici. Po svačince ze pštrosích specialit jsme všichni společně odjeli do Boskovic.

Poslední den jsme zůstali v Boskovicích a prohlédli si Boskovický zámek. Na místě dnešního boskovického zámku stával původně dominikánský klášter, který po svém zrušení sloužil krátce jako manufaktura na výrobu barviv. V roce 1819 za Františka Xavera Ditrichsteina započala přestavba kláštera na honosné zámecké sídlo. V roce 1826 byla stavba v areálu volného anglického parku dokončena. Vznikl tak jeden z nejpůvabnějších empírových zámků na Moravě, který si svou slohovou čistotu udržel až do současnosti. V období protektorátu byla na zámek a celé tehdejší panství uvalena nucená správa, kterou vystřídala po roce 1948 správa státní. Po roce 1991 byl zámek opět vrácen původním majitelům, hraběcí rodině Mensdorff-Pouilly.

Akce, která se uskutečnila ve dnech 29. června až 1. července, se zúčastnilo 46 turistů, počasí bylo velmi letní.

Téměř zapomenutý kraj patřil kdysi také k naší republice

Letos koncem června jsme se s turisty vypravili na Podkarpatskou Rus. Já tam byl již potřetí. Poprvé jsme navštívili tuto krásnou zem v roce 1997 ještě se staršími „vančáky“, ve skupině byli tehdy třeba Jožka Flíček, František Figer, nebo Míla Nováková.

Od té doby jsem na pobyt často vzpomínal a sliboval jsem si, že se tam znovu vypravím. Podařilo se to poprvé vloni, kdy jsem jel se skupinou cestovní kanceláře. O krásách přírody jsem po návratu stále povídal a

posluchači chodili a říkali: „my tam chceme taky“. Já měl představu, že se tam vypravím znovu tak s odstupem čtyř až pěti let. Zájemců však přibývalo a tak jsme letos vyrazili znovu.

Dalším motivem bylo, že jsem se chtěl v roce, kdy si připomínáme 100 let od založení Československa a tehdy byla Podkarpatská Rus součástí naší vlasti a zaměřit na místa spojená s naší historií.

Úvodem pár slov o tom, jak došlo k tomu, že se Podkarpatská Rus stala součástí Československa. Části 31. střeleckého pluku československých legií pod velením italského plukovníka Ciaffihho obsadily Užhorod. Po rozpadu Rakouska-Uherska vznikaly na Zakarpatí rady, jejichž snahou bylo připojit se k Haliči a Kyjevu. Tyto plány se nepodařilo realizovat. Dne 8. dubna 1919 oznámila Centrální rusínská rada záměr připojit se k Československu. Tomu předcházela řada jednání ještě před vznikem ČSR v Americe, mezi Tomášem Masarykem a Grigoriem Žatkovičem. V roce 1919 se vypravila delegace z Užhorodu do Prahy za prezidentem Masarykem a měla velkou podporu i diaspory z USA. Rozhodnutí připojit se k Československu potvrdila 10. září 1919 saintgermainská mírová smlouva. Od roku 1920 se stala Podkarpatská Rus samostatným autonomním krajem. Během následujících dvaceti let investovala československá vláda obrovské finanční a lidské zdroje na to, aby se Podkarpatská Rus stala „kvetoucí zahradou Evropy“.

Že k tomu opravdu došlo, jsem seznával na všech třech pobytech. Starší generace při setkáních a po zjištění, odkud jsme, vzpomínala s dojetím, že tohle období bylo nejkrásnější částí jejich života. Oni si v historii užili své s Ukrajinci, Rusy, Rumuny i Maďary. V období ČSR se tu vybudovala infrastruktura země (úřady, školy, obchodní síť, železnice, silnice i celé čtvrti velkých měst). Na tyto stopy můžeme narazit dodnes. O některých z těchto míst se zmíním podrobněji.

Vyprávění nemohu začít nikde jinde než v místě, které dnes zná aspoň z vyprávění téměř každý Čech.

Koločava

Původně se ve zdejších hlubokých lesích a roklích mezi horami usazovali ti, kteří se snažili schovat před státní mocí. V roce 1931 sem přijíždí spisovatel Ivan Olbracht. Tráví tu téměř každý rok prázdniny, někdy i půlrok.

Píše tady některé ze svých románů, pro které tu nachází inspiraci (Země beze jména, Hory a století, Golet v údolí, Nikola Šuhaj loupežník). V románu o Nikolovi popisuje obyvatele Koločavy „Potomci pastýřů, uprchlých do

těchto hor před nájezdy tatarských chánů do ukrajinské roviny, praprávnuci rebelantských nevolníků, uprchlých před karabáči podstarostů a atamanů Jana Potockého, pravnuci vzbouřenců proti vyděračství rumunských bojarů, tureckých pašů a maďarských grófů...“ Zájem nás Čechů začal tedy Ivan

Olbracht. Ale nejen on. Po něm na Podkarpatskou Rus směřuje řada umělců, spisovatelů, fotografů, pro nás na Moravě třeba Jaromír Tomeček.

Obrovský zájem o tuto obec však odstratovalo divadelní

představení Divadla na provázku a následující film Balada pro banditu, natočený před 40 lety.

Když jsme tu byli před 21 lety s Jožkou Flíčkem, uvítala nás ve zdejší škole

mladá paní učitelka, Natalie Tumarec. Dnes už každý, kdo sem přijíždí ví, kdo to „Natálka“ je. Tehdy nás provedla školou, kde zřídila Muzeum Ivana Olbrachta. Soustředila zde dobové fotografie, kroje, historiky o Nikolovi a jeho rodině, a knihy, které tu Olbracht napsal.

Zavedla nás ke hrobům četníků, kteří zde našli smrt, a které vlastníma rukama obnovila. U dřevěného Chrámu sv. Ducha najdeme hroby strážmistrů Vojtěcha Kubína a Oldřicha Hrabala, kteří zahynuli přičiněním Nikolovy, Josefa Zelenky, kterého zastřelil jiný dezertér a Josefa Hartmana, kterého tu skolila nemoc. Objevila pro nás i hroby Nikolovy a jeho bratra Jury, které opatřila

prostým dřevěným křížem s jejich jmény. Od té doby sem jezdí „její Češi“, jak říkají se závisť místní. Nejprve je ubytovávala u sebe na zahradě ve stanech a poskytovala i prostou místní stravu.

V roce 2012 obdržela paní Natálka od ministra zahraničních věcí ČR ocenění *Gratias agit* za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí. Od té doby je dnes Koločava městečkem se 7000 obyvateli. Paní Natálka rekonstruovala starou Četnickou stanici a provozuje tu s jedním se synů českou restauraci a přestavuje patro na penzion.

Muzeem Ivana Olbrachta dnes provází její druhý syn. Koločava je dnes „českým územím“ v cizině. Skoro tu nenajdeme neopravené chalupy. Staví se nové domy. To vše především z turistického ruchu, který sem přivádí nás

Čechy, Slováky. Před pár lety tu vznikl skanzen Staré Selo, které založil a stále sbírá nové objekty prezident Asociace u k r a j i n s k ý c h bank. U břehu říčky Koločavky najdeme nutná stavení vedle domu

s funkční studnou. Jsou zde bývalé úřední budovy, četnická stanice, chalupy řemeslníků, sedláků i prostých domkářů. A zbytek úzkokolejky s originálními vagóny. Samostatná část je vyhrazena místní židovské komunitě, která tu byla vždy velmi početná.

Synevyr

Při všech třech návštěvách jsme navštívili národní park Synevyr. Najdeme jej na horním toku řeky Tereblji. V okrajových částech parku jsou obce Koločava, Negrovec, Synevyr a Synevyrská Poljana. Nejvyššími horami jsou zde vrcholy Jasenovec (1600 m n. m.) a Kamjanka (1578 m n. m.). Pod vrcholem druhého jsme v krásné dřevěné horské chatě pobývali celých deset dnů. Tehdy tu žili pouze dědové a babičky s vnoučaty, sekali a sušili seno, pásli stáda ovcí a koz, občas i kravku nebo koníka. Krátce po našem pobytu chata vyhořela.

Dnes zde stojí několik nových zděných hotelů s turistickým zázemím, včetně řeckokatolické kaple.

Samotné Synevyrské jezero je nejslavnější přírodní památkou Karpat. V roce 2008 bylo zapsáno mezi sedm přírodních divů Ukrajiny. Legenda říká, že jezero naplakala dívka jménem Syň, dcera bohatého šlechtice po tom, co její bohatý otec nařídil zabít jejího chudobného milého, pasáčka Vyra. Procházka kolem jezera je nějakých 5 km dlouhá a počátkem prázdnin jsme tu potkávali každých 50 metrů stoleček, u kterého děti ze základních škol prodávají to, co jejich babičky v přírodě nasbíraly a nasušily – houby, borůvky, brusinky, léčivé čaje, likéry. Život místních tu není jednoduchý.

I zde najdeme stopu po Československu. Po útulně, kterou tu postavil Klub českých turistů, jsme stopu, stejně jako na jiných místech nenašli, zato v hospodě u Natálky jsme objevili příběh o stopě, kterou tu zanechal český skauting.

V roce 1938 tu uspořádal tábor pro svůj skautský oddíl tehdy jednatřicetiletý Jaroslav Foglar. Dle něho se jednalo o opravdu „tvrdý tábor“. Třiačtyřicet skautů legendární Dvojky cestovalo vlakem z Prahy do Chustu, dál zájezdními autobusy a poslední část cesty podnikli najatými vozy. Během této etapy je zachytil přívalový déšť, který zničil veškeré zásoby a tak museli začít znovu, úplně od začátku. Tábor však přesto postavili nad řekou Ozerjankou, kousek od Klauzury – přehrady která vypouštěla vory se dřevem

Nad Roztokou

až do Dunaje. Skauti zde prožili stovky trampot i úžasných zážitků, v Koločavě mluvili s otcem Nikoly Šohaje a poznávali zde nádhernou divokou přírodu.

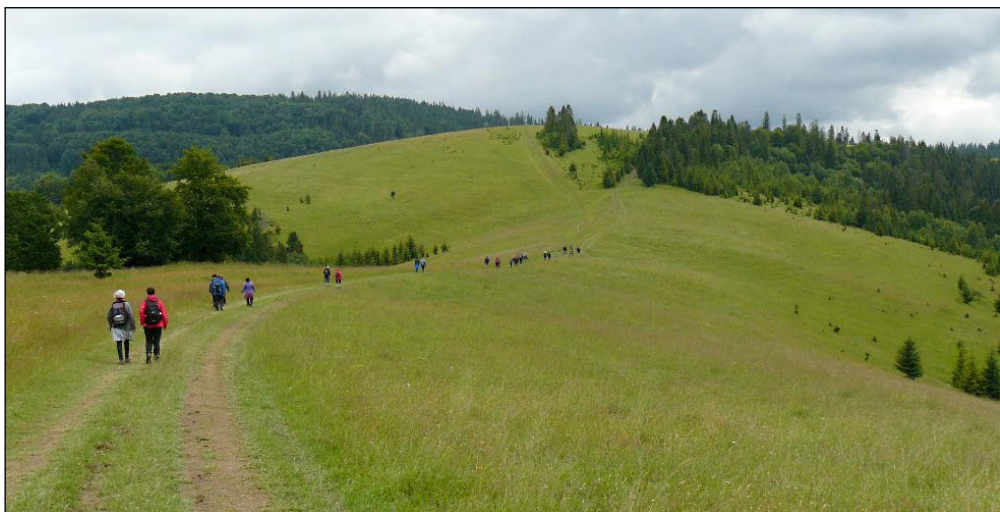
I my jsme si pobyt zde náležitě užili, navíc jsme navštívili něco, co nás všechny potěšilo.

Byl to „domov pro vysloužilé medvědy“. Na ploše několika čtverečních kilometrů, zalesněných, tu stráví zbytek svého života medvědi z cirkusů a zoologických zahrad.

Chust

Loňský i letošní pobyt jsme končili v Chustu, městě, které je opět výrazně spojené s historií naší republiky. Mně sem táhlo projít se po stopách táty, který sem v roce v roce 1938 narukoval při mobilizaci a v krátké době se museli vracet domů. Našel jsem i bývalá kasárna nedaleko železniční stanice,

Výstup na Velikij zamok

kam vojáci z Prahy jezdili přímým vlakem. Dnes se kasárna přestavují na byty.

Při spojení Zakarpatí s Československem nastal ve všech městech problém, kam umístit státní úřady, kde budou sídlit nemocnice, kasárna, obchody, závody ap. Stejně tak chyběly možnosti ubytování českých odborníků, úředníků, učitelů, kteří sem přijížděli za prací. V roce 1923 vyhlásilo Ministerstvo veřejných prací soutěž na výstavbu Masarykovy kolonie v Chustu. Soutěž vyhrál žák architekta Koděry Jindřich Freiwald. Stavěly se rodinné dvojdomky pro dvě rodiny a jednopatrové a dvoupatrové činžovní domy. Domy vytvářely otevřené bloky.

Mezi bloky byly umístěny transformátory, vodárenská věž, dřevníky. Do kolonie byla zavedena kanalizace a pitná voda, v domech se počítalo s koupelnami a WC. Čtvrť byla postavena v letech 1924–1925 a dostala název Krásná. Kolonie nám dělá slávu dodnes. Významnou roli v životě města hrál 45. pěší pluk, který tu byl od r. 1920 posádkou. Idyla skončila 14. března 1939, kdy se vojáci museli postavit se zbraní Karpatské Siči. Epicentrem těchto

událostí byla budova okresního úřadu, která se do dějin zapsala jako sídlo vlády Avhustyna Vološyna. 2. listopadu se značná část Karpatské Ukrajiny stala součástí Maďarska. Hlavní město bylo přeneseno do Chustu. Vláda sídlila v budově okresního úřadu. 13. března začal na naše území útok Horthyho armády,

podporované Hitlerovským Německem. Chust se tak stal na čtyři a půl měsíce hlavním městem autonomní oblasti Československa a přesně jeden den nezávislého státu Karpatská Ukrajina. Na Pražském hradě již tehdy hospodařili nacisté a v téže době naši vojáci společně s ukrajinskými odolávali okupačním maďarským vojskům. Brzy ale i tady 2. Československá republika a Podkarpatská Rus přestaly existovat.

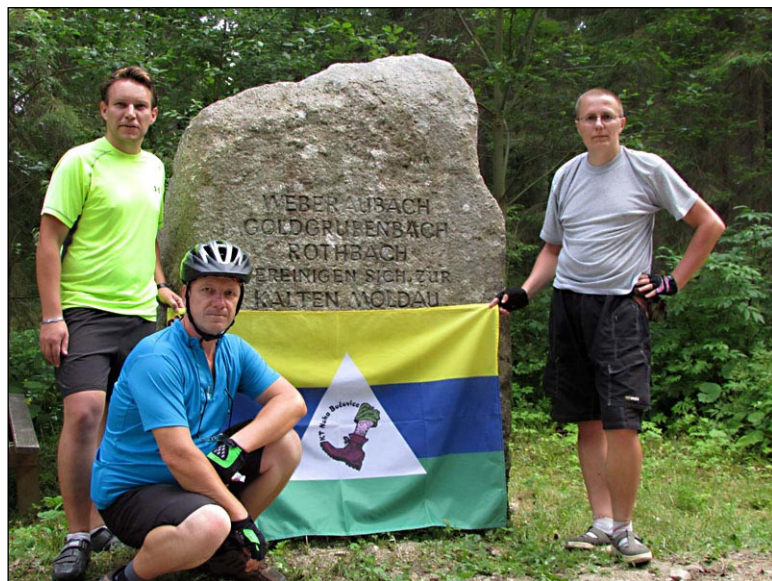
Chust je dnes krásným, postupně opravovaným městem a mění se doslova před očima. Dříve jsme sem nesměli, protože tato část bývalého SSSR byla tzv. „zakrytou oblastí“.

Antonín Moravec

Výročí republiky si turisté připomenuli sjetím Vltavy

Po Moravě 2016 a loňských Bečvách se i letos vydala skupinka bučovických turistů na cestu podél jednoho z našich toků. V roce, ve kterém si připomínáme sto let od vzniku Československa (a turisté 130 let od založení Klubu českých turistů), byla volba řeky nasnadě.

Všechno se zdálo být nachystané – itinerář, zavazadla i bicykly. Dokonce i České dráhy se v České televizi nechaly slyšet, že budou na prodloužený víkend nachystány a budou posilovat vlaky. No toto se jim nějak nepodařilo. Alespoň u našeho rychlíku z Brna do Českých Budějovic, v jehož případě se právě v kombinaci se čtyřmi dny volna, rozjetou vodáckou sezónou a trasou přes vyhlášená vodácká místa, dal velký zájem o cestu velmi očekávat. Každopádně naše dopředu zajištěné jízdenky včetně místenek i pro kola

nás těchto problémů spolehlivě ušetřily.

Nic to však není platné, pokud si s osudy lidí začne pohrávat všelijaká vyšší moc. A tak nám první pořádný klacek přistál pod nohama (nebo chcete-li pod koly) hned v Českých

Budějovicích. Při sledování nádražní tabule, ze kterého nástupiště nám jede vláček na Šumavu, se na ní pět minut před odjezdem místo čísla perónu objevil velmi nepříjemný nápis: náhradní autobusová doprava. Alternativnímu dopravci vyhořela někde na trati

mašinka. Absolutní diletantismus a neschopnost dopravce byla jasná už z toho, jak zajistil dopravu pro běžné cestující. Takže jakékoli, byť minimální, představy o tom, že bychom s plně naloženými koly mohli pokračovat dál, vzaly velmi rychle za své.

Ale ten za dvě hodiny prý dozajista pojede... Neplánovanou a hlavně zcela nechtěnou přestávku jsme se tedy rozhodli vyplnit doplněním vhodných tekutin na některé z místních zahrádek. Zde nám pro změnu stopku vystavilo počasí, které dalo jasně najevo, co máme další den na Šumavě očekávat.

S dvouapůlhodinovým zpožděním jsme konečně mohli svá kola vyložit na zastávce Pěkná v podhůří Šumavy. Bylo pět hodin odpoledne, i když bylo krátce po slunovratu a tudíž nejdější dny, obrazně řečeno tma na krku a nás čekalo prvních padesát kilometrů. Navíc padesát kilometrů stoupání k prameni Studené Vltavy a dále na Bučinu na hřebenu Šumavy.

Kdyby snad někdo potřeboval osvěžit vlastivědu, tak Vltava vzniká soutokem Studené a Teplé Vltavy právě mezi stanicemi Černý Kříž a Pěkná – proto také ono místo výstupu.

Začali jsme tedy mírným stoupáním přes Stožec a Nové Údolí do německé obce Haidmühle. Právě necelých pět kilometrů nad vsí Studená Vltava pramení. I když i v tomto případě jde o soutok potoků Goldgrubenbach a Rothbach. Na pomníku u soutoku se pak ještě můžeme dočíst jméno třetího potoka: Weberaubach.

Času opravdu nebylo nazbyt, takže po zahajovacím fotu a rychlé svačince jsme hned pokračovali dál. Ovšem i s dostatkem času bylo záhodno co

nejdřív zmizet, pokud jsme svá těla nechtěli poskytovat dotěrným komárům k večeři.

Operativně jsme upravili trasu a přes Bischofsreut přejeli zpět na české území. Přes Strážný a Knížecí Pláně jsme vystoupali na Bučinu. Už téměř pohlceni šumavskou tmou – jak jinak v deset večer. Nouzové nocoviště už v tu dobu bylo beznadějně plné stanů, další stály i za vyhrazeným prostorem. A tak jsme vzali za vděk poloilegálním pobytem v blízké autobusové zastávce. Také s ohledem na kola a ohlášenou půlnoční bouřku.

Ta sice nepřišla, ale páteční počasí se tvářilo všelijak. Respektive jednoznačně směřovalo k naplnění deštivě předpovědi. Jenom nebylo jasné kdy a kde.

Označený pramen (Teplé) Vltavy pod Černou horou, ozdobený dřevěnou sochou od Davida Fialy, je jen symbolické místo. Ve skutečnosti Vltava pramení ještě o dvě stě metrů dál na úpatí Černé hory, ovšem tato místa jsou turistům nepřístupná (pouze v letech 2010 a 2011 byl k jednomu z přírodních vývěrů postavený dřevěný chodník).

Ještě jsme se zastavili na vyhlídce nad prameny Vltavy, že snad odtud by mohlo jít něco vidět. Ale ani omylem. Ještě pár let a přes vrcholky rostoucích

Tak toto není večerní přístav na Jadranu, ale na Lipně

stromů nebude vidět ani na okolní hřebeny. A pojem vyhlídka zcela pozbude svého významu.

A hurá do sedel. S technickou z a s t á v k o u v Kvildě jsme si užívali sjezdu přes Borová Lada, Horní

Vltavici do Lenory. Za ní nás v lese zastihla první přeháňka. Ještě nám jakžtakž dovolila pokračovat, ale průtrž mračen, která se spustila o pár minut později, nás zastavila jakoby symbolicky na místě, na kterém jsme předešlý den začínali – na zastávce Pěkná.

Tak co teď – promrhávat cenné minuty postáváním v čekárně nebo marně vzdorovat provazcům deště nekonečně se valícím z tmavošedé oblohy? Aby

toho nebylo málo, všechno zpestřily dvě opravy děravých duší (těch co se nachází na kolech).

A tak jsme si ani nemohli pořádně užít nádherné cyklostezky po břehu Lipna mezi Frymburkem a obcí Lipno nad Vltavou. Jen jsme mohli tušit, jaké by to bylo krásné jet po ní za světla a lepších klimatických podmínek, které dovolují se občas zastavit a rozhlédnout se po krásách okolního světa.

Přestalo sice pršet, ale kraj opět pohltila tma. Malinkou náplastí se stal průjezd přes večerní přístaviště v Lipně. Na pár okamžiků jsme si připadali jako v marině někde u Jadranu.

Nový pojem jsme pak vytvořili pro záležitost provedenou opravdu na poslední chvíli. Už nikoli za pět minut dvanáct, ale za tři minuty deset. Přesně v tolik

Že jsou české silnice jako jeden velký tankodrom, to je známá věc. Ale do této díry by se s přehledem vešlo i několik tanků. Od zbytečné objížďky nás zachránila provizorní dřevěná lávka pro pěší

jsme dorazili do kempu ve Vyšším Brodě a přesně tři minuty chyběly do zavření recepce a tudíž i možnosti se v suchu vyspat.

Sobotní dopoledne patřilo shánění nového pláště na kolo. Ani tři „cyklokšefty“ v Lipně nepomohly, a tak jsme těsně před polednem vyrazili s vědomím, že

cesta bude zajímavá. Byla. Hodně zpestřená dohušťováním problémového kola.

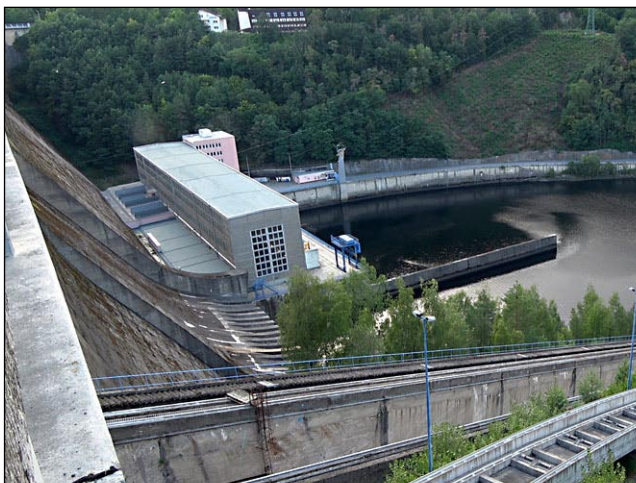
Před druhou hodinou dorazili jsme do Českého Krumlova. Zde jsme už slavili snad i vytrvalostí zasloužený úspěch. V jedné z půjčovn kol se postaršímu majiteli zželelo našeho utrápeného člena a věnoval mu alespoň provizorně jeden (jediný k dispozici) ojetý plášť.

Nicméně časová ztráta byla značná, takže sebevětší spěch ji nemohl dohnat. A tak nás opět v závěru dne čekalo cestování krajinou zapadajícího slunce, protahujících se stínů a šerícího se okolí. Ještě za světla jsme si užili krásné úseky cyklostezky po břehu Vltavy z Hluboké do Purkarce, přejezd hráze Hněvkovické přehrady už se odehrával za tmy. Nocoviště se naštěstí nacházelo jen půl kilometru za ní.

Ani další den jsme se nenudili. Jen co jsme projeli kolem soutoku Lužnice a Vltavy, vybafla na nás za Neznašovem díra přes celou silnici, ze které zmizel celý most. Pro pěší zde naštěstí byla provizorní dřevěná lávka, takže jsme jakžtakž naložená kola dostali na „druhý břeh“. A kdo to zažil, hned si vzpomněl na přetahování kol po lávce přes Myjavu před dvěma lety. Nesporná výhoda tkvěla v tom, že byl díky rekonstrukci mostu na silnici minimální provoz (pár testerů, kteří zkoušeli, zda by přece jen projeli, se našlo – no pasarán!).

Řeka Vltava si po tisíce let neochvějně razila cestu masivem Táborské a Středočeské pahorkatiny. Za tu dlouhou dobu vyhloubila ve skále tu více, tu méně se klikatící kaňon. Až ve dvacátém století přišel člověk a aby alespoň částečně zkrotil sílu vodního živlu, postavil mu do cesty přehradní hráze rozličného druhu. I přesto všechno zachovává si řeka stále své kouzlo, zejména z četných vyhlídek na skalních ostrozích, kdy Vltava často připomíná Amazonku meandrující jihoamerickým pralesem.

Všechna tato specifika činí u nás z Vltavy jedinečnou řeku. Především v tom, že

91 metrů vysoká hráz Orlické přehrady s unikátním lodním výtahem

nelze projet podél jejích břehů po celé délce jako je tomu třeba u Moravy nebo Bečvy.

Cyklista se musí v těchto místech často vzdálit i několik kilometrů od vodního toku. Hlavně jej však čeká šlapání do nepřehledného počtu kopců, kopečků a stoupání, které si nezapadají ani s Vysočinou. Ba bych v některých případech řekl, že Vysočina je i rovnější.

Částečnou odměnou jsou pak jihočeské vesničky, které jakoby vypadly z obrázků Josefa Lady. Malované domky s barokními štíty, statek s velkými vraty a uprostřed vesnice rybník, na který bedlivě dohlíží hastrman s dýmku. Byť dřevěný. A nechybí ani kostelík se zdaleka viditelnou věžičkou.

Četné skalní srázy ve středověku také posloužily jako dobré místo pro stavbu hradů, například Zvíkova na soutoku Otavy s Vltavou nebo Orlíku o pár kilometrů dál po proudu, ale i mnoho dalších méně známých hrádků.

Nedaleko od Orlíku se pak nachází další pozoruhodná stavba, tentokrát moderního data – Žďákovský most. S výškou 90 m nad dnem údolí se jedná o nejvyšší most v České republice. Od vodní hladiny je pak mostovka vzdálena 50 metrů.

Čtvrtou noc přišel konečně ke slovu i stan. Postavili jsme jej na louce na břehu vodní nádrže Kamýk na dohled od její hráze. Asi je zbytečné dodávat, že jsme na místo ubytování dojeli, když už byl večer v plném proudu.

Pátý den jsme se pomalu mohli těšit na trochu rovinatější terén, ale až v druhé polovině. Prvních padesát kilometrů bylo ještě stále kopcovitých a

ten největší krpál na nás čekal jak jinak až na závěr – mezi slapskou a štěchovickou přehradou. Právě v tomto úseku tehdy ještě divoké Vltavy vyznačili členové Klubu českých turistů 11. května 1889 první značenou

trasu – ze Štěchovic kolem Svatojanských proudů ke svatému Janu (dnes se socha nachází několik desítek metrů pod hrází Slapské přehrady).

Ze Štěchovic už jsme nabrali jasný kurz Davle, Zbraslav a Praha. Podvečerní a večerní Praha, to je něco pro romantické duše. Nikoli však, pokud se máte těmito romantiky chtivými davy proplétat s naloženým kolem.

Až k Vyšehradskému tunelu vede parádní cyklostezka, bohatě využívaná aktivními Pražany. Pak je to ale až do Karlína spíš horor. Nejen kvůli velké koncentraci pěší i motorové dopravy, ale také kvůli chybějící navigaci (směrovkám a tabulkám značícím vedení cyklotrasy).

Než jsme se vymotali z centra, už jsme zase měli večer na krku. Předposlední etapu jsme dokončit nezvládli. Do plánovaného cíle nám chybělo ještě deset kilometrů. Zato jsme si užili opravdu netradičního ubytování. Na terase jedné z hospůdek u vltavského břehu. S výhledem na šumící řeku v ceně.

Poslední ráno nás nepřivítalo nijak příznivě. Krajině zase vládlo pošmourné počasí a sotva jsme vyrazili na závěrečnou etapu, začaly nás škádlit první kapky. Naštěstí šlo jen o krátkou a hlavně nijak velkou lokální přeháňku. Za Kralupy už naplno zářil další letní den.

Ale ani toto nemělo mít dlouhého trvání. Na druhou hodinu odpolední hrozila předpověď od Prahy průtržemi mračen. Z toho důvodu jsme zrušili závěrečný společný návrat od soutoku zpět do Prahy na vlak a většina výpravy raději nasedla na vlak hned v Mělníku.

Z Prahy už vede cyklostezka většinou kolem vody, ovšem i zde je potřeba překonat pár kopečků. To aby se cyklistům nezkrátily šlacky. Poslední metry pak vedou kolem Vraňansko-hořínského plavebního kanálu a k soutoku

Vltavy a Labe se dojede neznačenou cestou. Hlavně se však musí trefit ten správný soutok, i když vyšlapané cestičky záměnu téměř vylučují. Větší problémy mají turisté z mělnických vyhlídek a v nemálo případech považují za pravý soutok právě ústí plavebního kanálu.

My jsme si naopak krom

Závěr výpravy – soutok Vltavy a Labe u Mělníka

soutoku užili i netradiční pohledy právě na Mělník, ať už od soutoku nebo z hráze hořínského zdymadla. Většině z nich vévodily staleté vinohrady na terasách pod zámkem.

Za šest dnů našeho putování jsme urazili kolem Vltavy a v jejím okolí více než 500 kilometrů. Ještě zajímavější je však pohled na překonané výškové metry. Byť je cílový bod (soutok Vltavy a Labe) o téměř 580 metrů níže než naše výchozí místo (železniční zastávka Pěkná), přes všechny kopce jsme vyšlapali na 8400 metrů, což je skoro výška páté nejvyšší hory světa (Makalu I, 8463 m).

Svou náročností tedy tato výprava prověřila účastníky i bicykly po všech stránkách – ať už ve schopnosti nachystat se a zvládnout zhoršené klimatické podmínky, zručnosti při pohotových opravách kola, dovednosti správné navigace nebo umění improvizace při jiných nenadálých situacích. Tak snad nikdo nelitoval, že se této zkoušce podrobil.

Alf

*Ukázka několika
technických
staveb na Vltavě
– moderního
Žďákovského mostu
a zdymadla Hořín,
které naopak působí
dojem téměř
pohádkové stavby*

Vyškovští turisté se zúčastnili Letního srazu v Sokolově

V pondělí 2. července jsme vyjeli na Letní turistický sraz do Sokolova. To, že bychom některý z turistických srazů vynechali, skutečně v našem odboru nepadá v úvahu. Pokaždé, když je od nás sraz daleko, jedeme o dva až tři dny dříve, abychom si srazového kraje užili. První den jsme celý procestovali, jak jinak. Čekalo nás přestupování a výluka z Ostrova nad Ohří do Karlových Varů. Kolem půl čtvrté jsme dojeli na sokolovské nádraží a pak asi kilometr šlapali na internát Střední školy živnostenské, kde bylo naše ubytování. Po

zabydlení a informační schůzce byl individuální program. Někteří odpočívali, jiní šli prozkoumat místní restaurace, neboť nám po cestě řádně vyhládlo.

V úterý jsme vyrazili do Aše. Od vlakového nádraží jsme šli dlouhou ulicí, stále do kopce, až na Goethovo náměstí s básníkovou sochou a s kašnou v pěkném parčíku. Poseděli jsme ve stínu stromů a pokračovali po modré značce k rozhledně na vrchu Háj. Cestou jsme nacházeli různé pomníky. Mezi ně patřil pomník F. L. Jahna, německého pedagoga a zakladatele tělocvičného hnutí v kraji, pomník německému básníkovi a vojákovi T. Kürnerovi, pomník 1. světové války, pamětní deska

německému spisovateli a básníku Friedrichu Schillerovi aj. Konečně jsme dorazili k 34 metrů vysoké rozhledně, nahoru jsme vyšlápli 122 schodů.

Cestou z Aše jsme se ještě zastavili v Chebu. Na náměstí Jiřího z Poděbrad jsme si prohlédli známý Špalíček – skupinu jedenácti středověkých kupeckých domů, rozdělených kramářskou uličkou. Kolem gotického chrámu sv. Mikuláše a Alžběty jsme přišli k Chebskému hradu, který jsme si důkladně prohlédli. Také jsme absolvovali procházku kolem řeky Ohře, kde jsme narazili na úspěšný projekt „Krajinná výstava bez hranic“, prezentaci zahradního umění a krajiny tvorby. Je to moc pěkná zóna pro trávení aktivního

volného času v přírodě. Přes Ohři byla postavena architektem Vávrou nová lávka pro pěší a cyklisty, u které stojí věž s vyhlídkovým ochozem. Na zpáteční cestě jsme přešli přes Ohři po roubené kryté lávce do podhradí.

V Chebu nás zaujala zajímavá „železná kronika“ města, která vedla ulicí Svobody. Železné desky s popisy, co se kdy důležitého v Chebu stalo, pokrývaly novou kanalizaci středem ulice. Kronika začínala první písemnou zmínkou o Chebu v roce 1061 a končila rokem 2011, kdy byla kanalizace dokončena.

Ve středu jsme jeli autobusem do Horního Slavkova. Po cyklostezce, stále do kopce, jsme přišli na Šibeniční vrch. Na jeho vrcholu byly zbytky bývalého popraviště, vzácná středověká památka. Slavkovským lesem, který je přírodní rezervací, jsme přišli do Lokte. Z Černé věže byl pěkný výhled na město i hrad. Zajímavá byla i stálá expozice řemesel. Po vnějších cestičkách kolem hradu jsme došli až na hrad. Je to výstavní, goticko-románský hrad, tyčí se na vysoké skále a obtéká ho řeka Ohře. Prohlédli jsme si nádvoří a trochu hrad a šli na vlak.

Na gymnáziu v Sokolově byla prezence účastníků turistického srazu a na Starém náměstí pak slavnostní zahájení. Sešli se zde zástupci Karlovarského

kraje, vedení města, zástupci KČT a ostatní hosté. K poslechu i k tanci hrála hudba. Po večeri v Hornickém domě jsme se rozešli na ubytování.

Čtvrtek byl pro nás první srazový den. Start byl na gymnáziu, kde jsme dostali propozice pochodu a na trasu Mattonku a Jesenku. Srazový autobus nás dovezl do Krajkové, kde jsme dostali do záznamníků první startovní razítko a pak už jsme vyrazili po nové turistické značce směrem na Libnov.

Zde jsme minuli kapličku Panny Marie pomocné a přišli ke Kamennému oltáři.

Kamenný oltář neboli kaple Nejsvětější Trojice spadá do slohu umělých jeskyň a byla postavena ze strusky, jež vznikala při tavení železa v bývalých místních železárnách. U oltáře byly pěkné dřevěné lavice a stoly, tak jsme si tu udělali přestávku. Bylo zde mnoho lidí i dětí, takže to byla přestávka s vlastní kulturní vložkou. Přednášely se tady různé básničky a pohádky.

Pak jsme pokračovali k rozhledně Cibulka. Je 26 metrů vysoká, vede na ni 129 schodů a vyhlídková kopule má tvar cibule. Byl odtud pěkný výhled na Krušné hory, Slavkovský les a Karlovarsko. U rozhledny nás čekalo

překvapení. Pořadatelé pro nás připravili opékání špekáčků. Byly moc dobré. Po nabrání sil u rozhledny jsme pokračovali po lesní cestě. Na chvíli jsme se zastavili u tramské osady Modrá kotva. Odtud vedla cesta do pořádného kopce na rozcestí Hřebeny, kolem hájovny a rozvalin bývalého pivovaru až ke zřícenině hradu Hartenberg. Zde byla ve stánku s občerstvením další kontrola. Z hradu po modré jsme pokračovali na vlakovou zastávku v Luhu. V cíli, který byl na gymnáziu, jsme dostali pamětní listy a mohli jsme ochutnat výborná archivní vína z Čejkovic.

V pátek nás autobus dovezl do Lokte. Hned na zastávce byla kontrola, kde jsme obdrželi startovní razítka. Vydali jsme se nejprve na vyhlídkový okruh, odkud byl pěkný pohled na město i hrad. Okruh nás zavedl až na náměstí, kde jsme se podívali do Muzea lázeňských pohárků a navštívili místní cukrárnu.

Přes lanové centrum a amfiteátr jsme přešli po mostě na druhou stranu Ohře a pokračovali jejím údolím, které je přírodní památkou. Mezi Starým a Novým Sedlem jsme procházeli asi 1,5 km

dlouhým kaňonovitým úsekem, rovněž přírodně pozoruhodným. Vedla tudy cyklostezka.

Pod Starým Sedlem U Lávky jsme zašli kousek k odvodňovací štolě Jana Křtitele, která souvisí s historií těžby železných rud a uhlí. Po pěkně se houpající lávce jsme se vrátili zpět na plánovanou cestu. V královském Poříčí jsme se občerstvili na vodáckém tábořišti U Barona a po cyklostezce putovali k cíli do Sokolova.

Sobotní den byl věnován Západnímu Krušnohoří

v okolí Kraslic. Autobusem opět od gymnázia, vybaveni jako každý den Mattonkou a Jesenkou, jsme přijeli do Kraslic, které jsou asi 3 km od německých hranic. Na Bublavě bylo kontrolní místo a chleba se škvarkovou pomazánkou a cibulí. Dobré.

Lesní pěšinkou jsme zašli do Německa. Chtěli jsme jít k rozhledně Klingenthal, ale byla prý zavřená, tak jsme se vrátili a pokračovali na Olověný vrch, kde byla turistická chata s dřevem obloženou osmnáctimetrovou vyhlídkovou věží Bleiberg. Z prosklené plošiny, přes vzrostlé stromy, není však nic vidět. Pod turistickou chatou je Ski areál. Pěšinkou mezi rozkvetlými loukami jsme vstoupili do lesa plného borůvek, takže nastala borůvková pauza. Další odpočinková pauza, hlavně pro kochání po zdejší přírodě, byla na Tisovském Hradišti, se zříceninou hradu Hausberg. Pak už vedla cesta do Kraslic na vlakové nádraží a odjezd vlakem směr Sokolov. Po večeri byl v Městském domě kultury Srazový candrbál se zajímavým tanečním vystoupením, předáním turistických ocenění a srazové štafety turistům z Duchcova, kde bude příští turistický sraz. Byly vyhlášeny různé kategorie účastníků. V jedné z oceněných kategorií byla i naše turistka paní Vlasta Kaštánková. Byla také předána různá ocenění organizátorům, funkcionářům apod. K tanci hrála hudba, večer se vydařil.

V neděli byla ještě připravena pro pěší turisty městská trasa s průvodcem, ale my jsme se jí bohužel nemohli zúčastnit, protože nás čekala dlouhá cesta domů.

Sraz na Sokolovsku se nám líbil, shlédli jsme plno zajímavých míst. Přestože jsme tu našlapali přes 1400 km, nestihli jsme navštívit ještě plno dalších. Tak snad až někdy příště.

Devatenáct turistů z Vyškova děkuje touto cestou nejen organizátorům srazu, ale také organizátorům z našich řad.

Blanka Bačovská

Kraj kolem Ponávky je jako stvořený k výletu

V sobotu 21. července se za krásného počasí 16 turistů vypravilo na vycházku podél říčky Ponávky. Tento potok je dlouhý 17 km, pramení u Vranova, protéká několika obcemi a svou pouť končí u nádraží v Králově Poli, kde vtéká do podzemí. Vycházku jsme zahájili v Lelekovicích, prošli jsme krásnou krajinou

kolem chovného rybníka Jehnice a několika menších rybníčků. Na Ponávce stojí Vránův mlýn, který v současnosti slouží jako sochařský ateliér. Cestou jsou instalována sochařská díla z mezinárodního sympozia. Další zastavení bylo u bývalého nádraží Jehnice, které sloužilo od roku 1885 do roku 1967. Nádražní budova nyní patří soukromníkům, ale cedulka s názvem nádraží je na budově stále.

Po 9 km nám přišlo vhod občerstvení v restauraci u královopolského nádraží. Vycházku vedla Irča Antoszevska.

Antonín Procházka

Nedvědicke turisty výlety do hor táhnou

Ohlízím-li se za letními akcemi, které jsem za pět desetiletí absolvoval s kamarády turisty, uvědomuji si mnohé. Především – postupně se měnila forma. Zřejmě s tím, jak jsem postupně pohodlněl (či získával zkušenosti). První výpravy v sedmdesátých letech minulého století byly výhradně dětské a se stany. Jenže když se stalo, že jsme odjeli domů předčasně, protože vytrvale pršelo a plátěná áčka promokla tak, že i uvnitř jsme těžko hledali cokoli suchého, začali jsme jezdit do školních tělocvičen. Jistota střechy nad hlavou a možnost přípravy jídel v pohodlí školních kuchyněk, to byla změna! Toto období trvalo až donedávna, přesněji do roku 2013. Pak ještě kombinace vlaku a ubytování na posteli, k tomu se přidala i změna ve složení účastníků. Do toho roku 2013 byly vícedenní výpravy buď výhradně pro děti, nebo (později) jiné výpravy pro dospělé turisty. Ty pro dospělé začal organizovat Jiří Daniel. Ale ukázalo se, že je zájem dětí a rodičů „být spolu“. A pro větší pohodlí jsme zvolili malý autobus. Počet míst doplňujeme dalšími zájemci a právě takové výpravy se uskutečnily v létě 2018.

Nejprve na přelomu července a srpna výlet do Krkonoš. Bydleli jsme ve velmi příjemném hotelu Skalka v Benecku. Ubytování i dopravu (pan Jiří Švarc z Věchnova) bylo nutné zajistit dostatečně dlouho předem. Výprava měla 34 účastníků (tři byli vlastním autem). Která místa jsme v průběhu týdne navštívili? Při cestě tam jsme měli příjemnou zastávku v Hořicích. Každý ji využil po svém, Hořice lákají nejen na trubičky, nabízejí třeba park s pískovcovými

sochami a obeliskem, pěkné je náměstí, nedaleko budova pivovaru, no je tam toho ke koukání dost.

Ale konečně do hor! Benecko, ubytování a před večerí ještě pokoukat po okolí. Dalšíh šest dní jsme měli ideální podmínky pro aktivní turistiku. Bylo by to na dlouhé povídání i psaní. Tak

aspoň uvedu, která místa jsme navštívili. Zde jsou (ne všichni byli všude): Benecko, Harrachov (m.j. sklárna a pivovar), Ručičky, Zadní Plech, Krakonošova

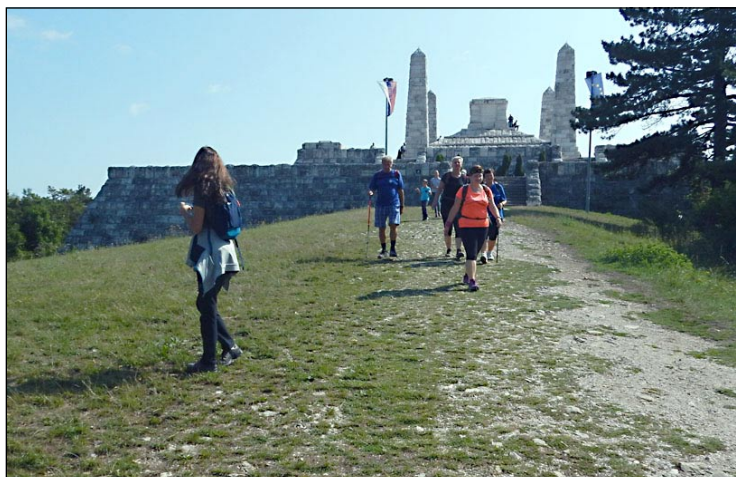
s n í d a n ě ,
M u m l a v s k é
v o d o p á d y ,
Horní Malá Úpa,
Sněžka, Obří důl,
Pec pod Sněžkou,
Rezek, Dvoračky,
R o k y t n i c e
nad Jizerou,
Žalý, Rovinky,
V í t k o v i c e ,
Špindlerův Mlýn,
Špindlerovka,
Petrova bouda,
Dívčí kameny,
Mužské kameny,

Velký Šišák, Sněžné jámy, Kamenná studánka, Labská bouda, Vrbatova bouda, pramen Labe, Medvědí, Janské Lázně, Černá hora, Vrchlabí.

Příjemný týden končil, rozloučili jsme se s nejvyšším pohořím České republiky a hurá domů. Cestou jsme měli ještě příjemnou zastávku v Třebechovicích pod Orebem.

Druhá letní výprava směřovala do Bílých Karpat. Na konci srpna jela jiná sestava, byť několik turistů absolvovalo i Krkonoše i Bílé Karpaty. Ubytování

v Chatě Lopeník bylo příjemné, jeli jsme zase s Jiřím Švarcem. Několik dnů aktivní turistiky v příjemném počasí obohatilo určitě všechny účastníky výpravy. A navštívená místa? Těch bylo zase docela dost:

Uherský Brod, Lopeník, Cetuna, Velká Javořina, Strání, Květná, Janáčkův pramen, Březová, Bradlo, Priepasné, Polianka, Myjava, Turá Lúka, Polana (rozhledna), Komňa, Žítková, Starý Hrozenkov, Vyškovec, Mikulčín vrch, Malý Lopeník, Velký Lopeník (rozhledna), Velehrad, při zpáteční cestě Žuraň.

Nedvědické letní výpravy 2018 byly fajn. Je dobré, když si v průběhu výprav někdo vzpomene na některé výročí. Letos je populární připomínat si výročí „osmičková“. Za všechna uvádím události, které se vztahují k mohyle na vrcholu Bradlo nedaleko Brezové pod Bradlom. Mohyla, jejíž rozměry překvapí každého, kdo je zde poprvé, je věnována M. R. Štefánikovi, jednomu ze zakladatelů nové Československé republiky v roce 1918. Postavena byla o deset roků později, tedy v roce 1928. Architektem byl Dušan Samuel Jurkovič, který se narodil v Turé Lúce 23. srpna 1868. Těch osmičkových výročí bylo víc, ale byla i jiná. I když i kdyby nebyla výročí vůbec žádná, obě výpravy by byly stejně příjemné a stejně úspěšné.

Petr Vejrosta

*V muzeu
v Komni*

*Odpočinek pod rozhlednou
na Velkém Lopeníku*

Jizerské hory – kraj jako stvořený pro toulky na kole

Jizerské hory před léty, kdy je zničily exhalace elektráren z Polska, jsou minulostí. V tuto dobu jsou již zase krásné převelice.

Mirku, jel bys do Jizek? To byl dotaz od Jany. Jel a tak jsme zvolili termín, hledali místo ubytování. Našli jsme ho v krásné chaloupce – Severák uprostřed sjezdovky v Hraběticích.

V polovině srpna jsme dojeli do Hrabětic na týdenní pobyt a hledali chatu. Krčila se na sjezdovce. Kudy k ní? No přece po travnaté sjezdovce. Majitelka nám předala apartmány, popřála pěkný pobyt a byl před námi celý týden.

Hned v neděli za krásného slunného počasí jsme vyjeli k Protržené přehradě na říčce Bílé Desné. Nejprve hluboko dolů do Josefova Dolu a nahoru kolem Mariánskohorských bud k přehradě. Koukali jsme na to dílo zkázy. U Krömerovy boudy občerstvení – pípa koukala z kamenné zídky. Samoobsluha. Pivo si natoč sám.

Další trasa vedla kolem přehrady Souš, Horní Polubný dolů pod Kořenov do Martinského údolí a údolím řeky Jizery ve stoupání po Jizerské cestě pod Bukovec na Jizerku, Pyramidu, Panský dům, Hnojový dům, Pešákovnu, Jizerské rašeliniště na Chatu Smědava. Všude plno lidí. Po Kasárenské cestě na Knejpu a Knajpu – občerstvení. Na Čihadlech a po trase bývaly krásné vyhlídky. Všude jsou nové krásné smrky tři až pět metrů vysoké a vyhlídky nejsou. Panelka, asfaltka a tak se stále střídající cesta nás dovedla na Kristiánov. Koukli jsme na hřbitov a jeli k v.n. Josefův Důl na Kamenici. Od přehrady kousek ke Kapličce-občerstvení nad sjezdovkami v Hraběticích.

V pondělí opět nahoru na Čihadla. Nejdříve kolem Chaty věčného mlčení pěkným lesem. Na Čihadle jsme navštívili vrchoviště s vyhlídkou na jezírka. Pohled na Hejnici a Ferdinandov s Obřím sudem z vyhlídky Krásná Máří byl úchvatný. Stále v novém lese dál na Hřebínek a Šámalovu chatu až do Bedřichova. Na závěr ještě rozhledna na Slovance a rozhledna Bramberk.

Úterý – prší. Odpoledne již na sluníčku jdeme kolem Prezidentské chaty s velbloudem na louce na Královku, kde vládne čilý stavební ruch při přestavbě chaty. Ve středu jedeme kolem Královky a Šámalovy chaty na Hřebínek.

P o k r a č u j e m e Prudkým sjezdem do Ferdinandova k Penzionu Hubert. Zde má být v příštím roce týdenní pobyt Vysočiny. Penzion je pěkný a ještě

hezčí rybník u Penzionu, v kterém se dá koupat.

Hejnice – nádherný klášterní barokní kostel Navštívení Panny Marie (bazilika) a poutní místo. Kostel je národní kulturní památkou.

Desetikilometrové stoupání na Smědavu jsme zvládli pomaloučkým tempem. Dál po Kasárenské a zkratkou kolem Chaty věčného mlčení do Hrabětic.

Čtvrtek – asi vrchol našeho putování. Jeli jsme auty do Harrachova. Kolem Mumlavského vodopádu a říčky Mumlavy k Vosecké boudě. Pěkný závěr v prudkém stoupání naše elektrokola zvládla perfektně. Pokochali jsme se pohledem na krásné obzory a hybaj dolů ke Krakonošově snídani a dále po Kládové cestě na Ručičky a Dvoračky. Krkonošské kyselo a teplá pletýnka. Výborná svačinka. Na závěr sjezd na Rýžoviště a po projetí Harrachovem kolem můstků návrat do Hrabětic.

V pátek jen tak lehce kolem Blatského rybníka na Kristiánov a po Nové cestě na Točnu a Hřebínek. Na vodní nádrž Bedřichov pro zákaz jízdy cyklistů jsme se nepodívali. Jen na rybí přechod pod Olivetskou horou. Vyjeli jsme po Vládní cestě na Maliník nad Bedřichovem – nad sjezdovky a koukali a koukali. To byly závěrečné pohledy čtyř účastníků – Jany, Růženy, Jirky a Mirka na Jizerské hory při týdenním pobytu v Jizerských horách.

Mirek Procházka

Historické, technické a přírodní památky i architektonické perličky obdivovali adamovští turisté na Tišnovsku

Adamovští turisté si na sobotu 18. srpna naplánovali další prázdninovou vycházku.

Zahájili jsme v Dolních Loučkách, sešlo se 24 členů KČT a 3 hosté. Několik výletníků vystoupalo do strmého kopce ke zřícenině hradu Lúčka, která se nachází na zalesněném ostrohu. Ten ze tří stran obtéká říčka Loučka.

Do současné doby se dochovaly zříceniny hradeb, zbytky brány, torzo věže a základní zdi paláce. Ostatní turisté pokračovali k přístřešku pod železničním mostem. Železobetonový most na vysokých kamenných pilířích je dlouhý 217 m a vypíná se nad údolím říčky

Loučky ve výšce 38 metrů. Na železniční trati Brno – Havlíčkův Brod, poblíž osady Mezihoří, byl postaven v letech 1940–1950.

Cesta vedla ve stínu podél místy vyschlé Loučky až k soutoku se Svatkou. Okolo křížového kamene jsme došli úzkými uličkami k nádraží. Z historických dob se v Tišnově dochovaly tři úzké uličky, dnes vydlážděné a osvětlené – Jirchářská, Koželužská a Ševcovská. Dříve v těchto místech žili drobní řemeslníci, zpracovávající kůži, kteří vlastnili pouze malé domky s dílnami. Koželužská ulička byla zapsána několik let v české knize rekordů jako nejužší ulička v republice – je 49 metrů dlouhá a v nejužším místě měří 77,5 centimetru.

Vycházka byla zakončena v blízké cukrárně u nádraží, ušli jsme 8 km, vedla Irča Antoszewska.

Antonín Procházka

1. Brněnská oslavila 50 let chaty v Mengusovcích

Před zahájením letní sezony, ve dnech 22.–23. června, bylo připraveno setkání, při kterém byla odhalena pamětní deska k 50. výročí provozu chaty odboru 1. brněnská ve slovenských Mengusovcích. Této významné akce se zúčastnili za ústředí KČT místopředseda Zdeněk Cabalka a člen vedení KČT Rostislav Kašovský. Za Jihomoravskou oblast KČT předsedkyně Hana Slabáková, za KST Poprad Drahoslav Dúbravský a Milan Žilka, za odbor předsedkyně Jiřina Juránková a několik dalších pracovníků odboru.

Setkání jsme zahájili přátelským posezením u táboráku a povídáním

Rostislav Kašovský a Zdeněk Cabalka předávají dar ústředí – kotlíky pro venkovní vaření

o začátcích vysokohorské turistiky, stanových základnách a dalších záležitostech. Následující ráno však bylo pošmourné, po horách se válely černošedé mraky a na vrcholcích byl zřejmý sněhový poprašek. Přesto skupina vyrazila na výlet k Popradskému plesu a prohlídce symbolického cintorína.

Po společné večeři byla ve společenské místnosti chaty slavnostně odhalena pamětní deska k 50. výročí zahájení provozu. Ještě dlouho do noci se pak debatovalo o úspěších, problémech i dalších plánech odboru i turistiky.

Jsmo přesvědčeni, že naše malé výročí bylo opravdu důstojně oslaveno. Zároveň také děkujeme všem zúčastněným, že svou přítomností ocenili množství odvedené práce pro rozvoj turistiky a poskytování možností všem členům KČT trávit dny v příjemném a přátelském prostředí.

Miloslava Velanová

Osudové osmičky – III. část

V druhém díle seriálu po významných i méně známých datech české historie končících osmičkou jsme skončili rokem 1888 – památným rokem pro všechny turisty, neboť právě toho roku vznikl Klub českých turistů.

V tomto díle nás čekají letopočty jen tři, ten poslední na aktuálním „seznamu“ je však ze všech nejvýznamnější. Přehled osob narozených či zemřelých v těchto letech čítá už mnoho jmen a není tak jednoduché vybrat jen některá. Často tak toto datum slouží jen jako připomenutí událostí, které se udály v jiném než „osmičkovém“ roce, jsou však v naší historii neméně významné.

Některým výročím byla v médiích věnována řada dokumentů, a to jak k událostem, tak i k osobám hlavním či dosud historií (a hlavně veřejností) spíše opomíjeným. Podstatná však nejsou jen strohá data, ale také souvislosti mezi nimi, neboť i ty mají nemalý vliv na další vývoj událostí.

1898

Na výstavě architektury a inženýrství byl předveden „Český kinematograf“ Jana Kříženeckého. Jan Kříženecký také spolu s Pokorným natočili první české hrané filmy: Dostaveníčko ve mlýnici, Výstavní párkař a lepič plakátů a Smích a pláč. Ve všech vystupoval oblíbený komik a písničkář Josef Šváb-Malostranský.

Byl rozebrán pražský most císaře Františka I. přes Vltavu. Most císaře Františka I. (ve své původní podobě zvaný také řetězový most) byl po Karlovu mostu druhý pražský most přes Vltavu. Most v letech 1841–1898 spojoval Národní třídu (v 19. století nesla název Nové aleje) přes Střelecký ostrov s Újezdem a Malou Stranou. V letech 1898–1901 byl nahrazen novým kamenným mostem a v roce 1919 se jméno stavby změnilo na most Legií.

7. března – v Čáslavi se narodil Eduard Outrata († 8. června 1958 v Praze), ekonom, ministr exilové vlády a účastník protinacistického odboje. V letech 1936–1939 byl generálním ředitelem brněnské Zbrojovky. V červnu roku 1939 odešel s rodinou do exilu a stal se jedním z představitelů II. odboje, spoluzakladatelem Československého národního výboru (ustaven 17. listopadu 1939 v Paříži). Po válce se s rodinou vrátil do Československa, jako jeden z mála zůstal po únoru 1948 ve funkcích, když akceptoval

komunistický režim. Roku 1951 mu komunistický režim přestal důvěřovat a v době čistek byl uvězněn.

7. března – v Uherském Hradišti se narodil Jan Antonín Baťa, podnikatel a ekonom († 23. srpna 1965, Brazílie). Po smrti polovlastního bratra Tomáše v roce 1932 se stal v souladu s jeho závětí jediným majitelem akciové společnosti Baťa ve Zlíně, kterou poté, za úzké spolupráce blízkých spolupracovníků, ředitelů firmy Dominika Čipery a Hugo Vavrečky, v letech 1932–1939 řídil.

19. května – Při potopení parníku František Josef I. v Praze zahynuli tři lidé.

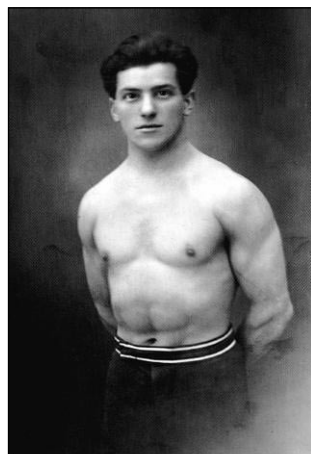
9. července – vzniklo Tiskařské družstvo Národně sociální strany, pozdější nakladatelství Melantrich.

13. srpna – na železniční trati Telč – Kostelec u Jihlavy zahájen pravidelný provoz pro veřejnost.

24. srpna – v Praze na Žižkově se narodila Marie Moravcová, členka Dobrovolných sester Československého červeného kříže a odbojáčka († 17. června 1942, Praha), známá též jako teta Moravcová. Spolu s ostatními členy rodiny Moravcových významně pomáhala parašutistům při atentátu na Reinharda Heydricha. Při zatýkání gestapem spolkla ampulku s kyanidem.

22. října – v Trumau u Vídně se narodil Bedřich Šupčík, sportovní gymnasta a první československý olympijský vítěz († 11. července 1957, Písek). Zlatou medaili získal na VIII. olympijských hrách v Paříži v roce 1924 za dnes již neexistující disciplínu šplh na laně bez přírazu.

28. října – v Praze-Holešovicích se narodil František Běhounek, fyzik a spisovatel, autor literatury pro mládež a science fiction († 1. ledna 1973, Karlovy Vary). Roku 1928 byl jako specialista na kosmické záření vědeckým členem posádky vzducholodi Italia pod vedením generála Umberta Nobileho. Na vzducholodi jako první Čech přeletěl nad severním

Bedřich Šupčík

pólem. Následné ztroskotání při návratu vzducholodi, několikátýdenní pobyt na ledové kře a záchranu sovětským ledoborcem Krasin popsal v knize Trosečníci na kře ledové.

1. prosince – zemřel český malíř a ilustrátor Luděk Marold (* 7. srpna 1865, Praha-Malá Strana). Výstavu architektury a inženýrství v roce 1898 ozdobilo jeho panorama Bitva u Lipan, které je vůbec největší obraz v České republice. Ve stejném roce ale zemřel, aniž by se dočkal v Čechách souborné výstavy svých prací. Ta se uskutečnila až v roce 1899.

22. prosince – zprovozněna železniční trať Havlíčkův Brod – Žďár nad Sázavou.

1908

Založen hokejový klub BK Mladá Boleslav.

Založena zoo v Ústí nad Labem.

Vydán poslední díl Ottova slovníku naučného (vycházel od 1880).

12. ledna – v Račicích na Vyškovsku se narodil Alois Hudec († 23. ledna 1997, Praha) český Sokol, gymnasta a trenér. Stal se olympijským vítězem na XI. olympijských hrách v Berlíně v roce 1936 ve cvičení na kruzích, kde jeho mistrovským kouskem byl rozpor střemhlav. Část jeho cvičení trvající 85 sekund je zachycena ve filmu Leni Riefenstahlové Olympia.

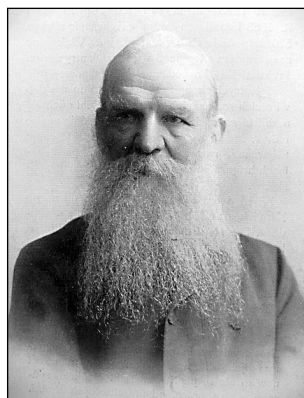
23. února – zemřel Svatopluk Čech (*21. února 1846, Ostředek), český básník, prozaik, novinář a cestovatel, který se proslavil fantastickými příběhy pana Broučka. Pravý výlet pana Broučka do Měsíce (1888)

je satirická povídka s fantastickým námětem, ve které zesměšňuje nejen měšťáctví pana Broučka, ale také prázdné intelektuálství a neplodné estétství reprezentované Měsíčníky, kteří nejsou schopni pochopit reálný život. Nový

epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století (1888) se odehrává v Praze den před bitvou na Vítkově. Broučka zajímá jen vlastní prospěch a podle toho, jak se mu to hodí, se vydává tu za husitu, tu za katolíka. V závěru příběhu Jan Žižka soudí, že není možné, abychom měli takové potomky.

29. února – v Černé Hoře se narodil Antonín Štuka († 7. října 1942, Brno). Jako úředník vlakové pošty se zapojil do protifašistického odboje. Zachycoval a ničil udavačské dopisy adresované gestapu. Po prozrazení odbojové skupiny byl zatčen a roku 1943 popraven.

11. března – zemřel Josef Hlávka (* 15. února 1831, Přeštice), český architekt, stavební podnikatel, politik a mecenáš. Jeho stavební firma realizovala mimo jiné řadu staveb na tehdy budované vídeňské Ringstraße. Z jeho architektonických návrhů je známá například Rezidence bukovinských metropolitů v Černovicích nebo budova Zemské porodnice v Praze. Později se stal hlavním zakladatelem, mecenášem a I. prezidentem České akademie pro vědy, slovesnost a umění (předchůdkyně dnešní Akademie věd). Koncem života založil Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových, přes které odkázal svůj veškerý majetek národu s přesným určením, jak mají být každoroční výnosy z tohoto majetku rozdělovány.

11. dubna – se v Tučapech (okres Tábor) narodil národní umělec dirigent Karel Ančerl († 3. července 1973, Toronto).

25. srpna – v Čelákovících se narodil Alois Vašátko († 23. června 1942), československý letecký důstojník v době druhé světové války. Spolu s Josefem Františkem a Karlem Kuttelwascherem byl jedním z nejúspěšnějších československých stíhacích pilotů války.

1918

Události roku 1918 už jednoznačně směřují k neodvratnému konci nejen rakousko-uherské monarchie a světové války, ale především po mnoha staletích útisku svobodě nejednoho evropského národa. Mezi nimi i českého a slovenského v podobě nově

vzniklého státu – Československa. Cesta však bude ještě dlouhá, bude trvat deset měsíců a vyžádá si desetitisíce lidských životů.

6. ledna – čeští poslanci říšské rady vyhlásili Tříkrálovou deklaraci, ve které požadovali společnou autonomii Čechů a Slováků v rámci Rakouska-Uherska.

8. ledna – americký prezident Woodrow Wilson vyhlásil v Kongresu program Čtrnáct bodů, týkající se mezinárodního uspořádání světa po první světové válce z hlediska postoje Spojených států.

V únoru se v Římě uskutečnil Kongres utlačovaných národností.

3. března – ruská vláda uzavřela s ústředními mocnostmi brestlitevský mír. Německé armády se tak mohly přesunout na západní frontu, kde se schylovalo k rozhodujícím bojům první světové války. Smlouva také zavazovala Sověty, aby na svém území nestrpěli vojenské oddíly nepřátelské ústředním mocnostem. To se mimo jiné týkalo i československých legionářů. Součástí dohody byl také přesun desetitisíců německých a rakousko-uherských zajatců, kteří se začali přesouvali ze Sibiře na západ, aby se mohli opět zařadit do armády. Tomu bránily Československé legie, zejména obsazením Transsibiřské magistrály jako hlavní dopravní tepny. Zabránilo tak navyšování vojenské síly stojící proti dohodovým mocnostem, za což jimi byly velmi oceňovány.

8.–13. března při Bitvě u Bachmače na Ukrajině zahynulo 145 československých legionářů.

22. dubna – v Mělníku se narodil Bohuslav Bubník, člen sokolského druhého odboje († 15. března 2012). Kontakty, které v organizaci získal, jej v roce 1941 dovedly k odbojové činnosti, včetně podpory parašutistických skupin vyslaných z Anglie. Za hejdrichiády byl v červenci 1942 jeden měsíc vězněn. Poté do konce války operoval v odbojové skupině MVDr. Františka Erbana především na území Kokořínského dolu a Mělnicka. V roce 1945 se aktivně podílel na Květnovém povstání.

14. května – udál se tzv. Čeljabinský incident mezi československými legionáři a bolševiky. Po incidentu s maďarskými zajatci Ruska se legionáři odmítli odzbrojit, jak se Německo dohodlo s bolševiky, za což si vysloužilo

uznání dohodových mocností a jednotlivé dohodové země začaly postupně v průběhu roku 1918 uznávat Československou národní radu a jejího předsedu profesora T. G. Masaryka. Odtud byl již jen krůček ke vzniku Československa.

21. května – v Rumburku vypukla vzpoura asi 700 vojáků.

22. května – v Kolodějích nad Lužnicí se narodil Emil Radok, teoretik umění, výtvarník, scenárista, režisér a jeden z tvůrců Polyekranu († 7. ledna 1994, Montreal).

29. května – v Bitvě o Penzu zvítězili Československé legie nad Rudou armádou.

4. června – v Povolží proběhla Bitva u Lipjag mezi Československými legiemi a Rudou armádou.

15. června – začala druhá osmidenní fáze Bitvy na Piavě v severní Itálii, v níž padlo okolo 140 000 vojáků a skončila vítězstvím Itálie nad Rakouskem-Uherskem. Na italské straně bojovaly i Československé legie.

21. září – v Bitvě u Doss Alto v Itálii na sebe Československé legie opět výrazně upozornily, padlo 7 československých legionářů.

14. října – prohlášení Prozatímní česko-slovenské vlády v čele s předsedou Tomášem Garriguem Masarykem.

14. října – generální stávkou v českých zemích na protest proti vývozu potravin z českých zemí do Rakouska.

18. října – v Paříži byla vydána Washingtonská deklarace, ve které členové exilové vlády **Tomáš Garrigue Masaryk, Milan Rastislav Štefánik a Edvard Beneš prohlásili nezávislost československého národa**. Washingtonská deklarace (původním názvem anglicky Declaration of Independence of the Czechoslovak Nation by its Provisional Government, v překladu např. Prohlášení nezávislosti československého národa jeho prozatímní vládou) byla deklarace zahraničního odboje Čechů a Slováků vyhlášená svrchovanou a nezávislou Československou republikou. Deklarace odmítá možnost autonomie v rámci Rakouska, odvolává se na historická práva Čechů a

práva na sebeurčení pro Slováky a závěrem nastiňuje podobu budoucího Československa. Obsah a struktura deklarace jsou ovlivněny americkou Deklarací nezávislosti, francouzskou Deklarací práv člověka a občana a myšlenkami wilsonismu. Deklarace se tak v podstatě stala zakládající listinou nového demokratického československého státu, Republiky československé, ke dni 28. října 1918.

18. října – začala čtyřdenní bitva u Terronu ve Francii, při které českoslovenští legionáři zvítězili nad německou armádou.

26. října – Tomáš Garrigue Masaryk a Grigorij Žatkovič podepsali Filadelfskou dohodu o případném připojení Podkarpatské Rusi k Československu.

27. října – rakousko-uherský ministr zahraničí Gyula Andrassy zaslal tzv. **Andrassyho nótou**, ve které souhlasí se Čtrnácti body prezidenta Wilsona. Zveřejnění nóty vedlo druhý den ke vzniku Československa.

28. října – Národní výbor československý vyhlásil vznik Československa. Tento den je dnem vzniku samostatného československého státu a uznán státním svátkem.

Dne 28. října 1918 zahájila v Ženevě delegace Národního výboru vedená Karlem Kramářem jednání s představitelem protirakouského zahraničního odboje Edvardem Benešem o vytvoření a podobě samostatného československého státu. Téhož dne se kolem 9. hodiny ranní vydali Antonín Švehla a František Soukup jménem Národního

Národní demonstrace na Václavském náměstí 28. října 1918

výboru převzít Obilní ústav v Praze, aby zabránili odvozu obilí na frontu a nechali zaměstnance ústavu přísahat věrnost nově vznikajícímu státu. Poté se rozšířila zpráva o uznání podmínek míru Rakousko-Uherskem.

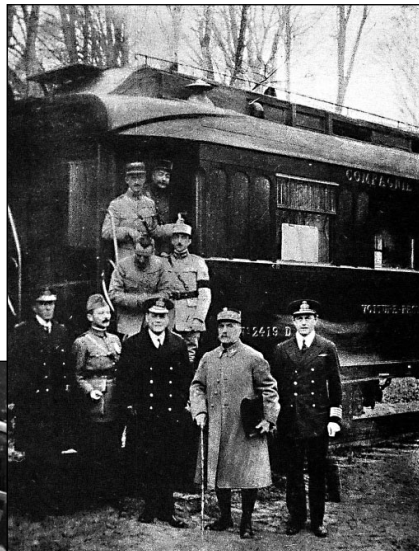
Podmínky obsahovaly i uznání autonomie národů Rakouska-Uherska, které si lid vyložil jako uznání nezávislosti. Tato zpráva se stala impulsem k živelným demonstracím, při nichž lid jásal v ulicích a ničil symboly Rakouska-Uherska. Na Václavském náměstí u pomníku svatého Václava promluvil k davům kněz Isidor Zahradník a vyhlásil samostatný Československý stát.

Večer 28. října vydal Národní výbor první zákon, Zákon o zřízení samostatného státu československého, a poté bylo ještě zveřejněno svolání Národního výboru „Lide československý. Tvůj odvěký sen se stal skutkem...“ Pod oběma dokumenty byli podepsáni Antonín Švehla, Alois Rašín, Jiří Stříbrný, Vavro Šrobár a František Soukup – později zvaní „Muži 28. října“.

30. října – zástupci Slovenska se Martinskou deklarací vyslovili pro vznik Československa.

10. listopadu – v Plzni se narodil Miroslav Horníček, herec a spisovatel, režisér a glosátor (+ 15. února 2003, Liberec).

11. listopadu – skončila první světová válka podepsáním příměří ve francouzském Compiègne. V platnost vstoupilo v 11 hodin pařížského času. Než byl přijat definitivní mír, bylo příměří celkem třikrát prodlouženo. Mír byl přijat 20. ledna 1920. Dnes je 11. listopad jako Den válečných veteránů věnován památce všech padlých vojáků, a to nejen v první světové válce. Tradice oslav se začala

Osud si pohrál i s železničním vagonem, ve kterém bylo příměří podepsáno – o necelých 22 let v něm museli naopak Francouzi podepsat kapitulaci nacistickému Německu. Hitler si chtěl svůj triumf užít do posledního puntiku

rodit již při prvním výročí dne příměří, 11. listopadu 1919, kdy byl tento den připomínán v Londýně, Paříži i dalších městech dohodových států.

11. listopadu – císař Karel I. podepsal abdikační listinu, Rakousko-Uhersko se rozpadlo. Vznikla Rakouská republika.

14. listopadu – revoluční národní shromáždění zvolilo v Rudolfinu Tomáše Garrigua Masaryka prvním československým prezidentem.

12. prosince – v Brně byla zřízena československá státní Vysoká škola zvěrolékařská, první vysoká škola založená nově vzniklou Československou republikou.

21. prosince – v Hradci Králové se narodil Josef Bek, český herec († 5. května 1995, Praha).

21. prosince – prezident Tomáš Garrigue Masaryk se vrátil z exilu do Prahy. Čerstvě vytyčené československé hranice překročil Masaryk se svým doprovodem (jeho vlak měl 19 vagonů a dvě lokomotivy, před ním jel vlak s legionáři) v pátek 20. prosince 1918 v Horním Dvořišti na rakousko-české hranici, kde ho přivítalo nově zvolené Revoluční národní shromáždění Republiky československé. První veřejné vystoupení měl v Českých Budějovicích na zcela zaplněném hlavním náměstí, které bylo po něm pojmenováno. Následující den 21. prosince Masaryk krátce veřejně vystoupil ve Veselí-Mezimostí, v Táboře a Benešově a pak pokračovala jeho cesta do Prahy, kde byl přijat davy občanů v průběhu slavnostní cesty hlavním městem. Začala projevy po vystoupení z vlaku na Wilsonově nádraží, kde hlavní uvítací projev přednesl spisovatel Alois Jirásek, a pokračovala triumfální jízdou přes Václavské náměstí na zcela zaplněné Staroměstské náměstí a odtud po slavnostních projevech krásně vyzdobenou Mikulášskou ulicí na Malou Stranu. Ve Sněmovní ulici pak Masaryk složil první oficiální slib prezidenta republiky Národnímu shromáždění.

ze zdrojů wikipedia.org sestavil Alf

ZPRAVODAJ JIHOMORAVSKÉ OBLASTI KLUBU ČESKÝCH TURISTŮ: připravuje oblastní výbor, sazba a design Alf. Příspěvky z odborů je možné zasílat e-mailem na alf@ktnoha.cz (texty ve formátu RTF nebo DOC/DOCX, obrázky jako JPG případně TIFF) nebo v písemné podobě na oblastní sekretariát v Brně, Křížkovského 29. Příspěvky zasláné poštou nebo doručené osobně nevracíme – po dohodě je možné si je vyzvednout na sekretariátu v úřední hodiny. Pokud u fotografie není uvedeno jinak, je jejím autorem (dodal ji) autor článku. Vyhrazujeme si právo dlouhé příspěvky zkrátit. Další informace z oblasti lze získat na www.kct-jmo.cz.